

Полумисна О. О.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ПРОЯВИ ІНТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В МЕДІА

У статті порушено проблему інтолерантного ставлення до людей з інвалідністю в медіа, зокрема в телевізійних програмах. Незважаючи на Етичний кодекс журналіста, останні досить часто порушують його, не утримуються від натяків чи коментарів, які стосуються фізичних порушень людей з інвалідністю. Проаналізовано 84 сюжети програми «Говорить Україна», встановлено, що ведучий та експерти подекуди утискають людей з інвалідністю, використовуючи емоційні «гачки» та інтолерантні вислови, які можуть формувати в суспільства стереотипне сприйняття людей з інвалідністю. Учасники цієї програми, люди з інвалідністю, при спілкуванні часто негативно відгукуються про себе, оскільки в житті часто зазнають дискримінації.

З одного боку, під час програми медійники підтримують людей з інвалідністю, максимально намагаються їм допомогти, з іншого боку, у розмові з цими людьми допускають моменти утиску, що спостерігається у процесі вербальної комунікації, а саме: ведучий по декілька разів повторює неприємні для героя, людини з інвалідністю, слова, які акцентують на її порушеннях. Часто акцент робиться саме на зовнішніх ознаках, у результаті чого людина з інвалідністю може відчувати упереджене ставлення до себе. Експерти більш обережні у свої висловлюваннях, їхні коментарі переважно мають нейтральний характер, але інколи вони можуть висловлюватися таким чином, що посилюють стереотипне ставлення до людей з інвалідністю.

З'ясовано, що в глядача формується таке враження про людей з інвалідністю: вони походять з асоціальних, неблагополучних родин, у селах не займаються дітьми з інвалідністю, вони ростуть самі по собі і не потрібні батькам, люди з інвалідністю постійно потребують допомоги, не є самостійними, створення сім'ї та народження дитини видається в такій родині неможливим.

Ключові слова: люди з інвалідністю, медіа, журналіст, ведучий, експерт, утиск, дискримінація.

Постановка проблеми. Медійники, незважаючи на Етичний кодекс журналіста («Ніхто не може бути дискримінований через свою стать, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання. ... Необхідно утримуватися від натяків або коментарів, що стосуються недоліків чи хвороб людини, уникати вживання образливих висловів, ненормативної лексики» [4]), досить часто порушують його, використовують у процесі свого спілкування некоректні висловлювання щодо людей з інвалідністю, їхнього зовнішнього вигляду, послуговуються емоційними «гачками», щоб привернути увагу глядача до фізичних чи ментальних порушень іншої людини. Це є проблемою, оскільки саме від їхньої подачі інформації залежить те, як сприйматимуть людину з інвалідністю в суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Людина з інвалідністю є об'єктом українських ток-шоу та різних програм. Наразі найбільш попу-

лярними в українському інформаційному просторі соціальними ток-шоу є «Говорить Україна» та «Стосується кожного». Для системного аналізу обрано суспільно-соціальне ток-шоу «Говорить Україна», оскільки в нього більша кількість підписників (1 160 000) у порівнянні з програмою «Стосується кожного» (458 000). Відповідно, переглядів та коментарів також більше в «Говорить Україна». Це формат соціального ток-шоу, де обговорюються різного роду соціальні проблеми, зокрема вразливих верств населення, серед яких – люди з інвалідністю. Ефірний час, який займає програма на телеканалі «Україна», фактично становить приблизно 60 хвилин. Люди з інвалідністю звертаються до цієї програми переважно по медичну допомогу, оскільки обстеження й лікування в Україні є досить коштовним і не всі мають змогу навіть установити діагноз і комплексно лікувати хвороби. Зазвичай люди, які звернулися до цього ток-шоу, отримують таку допо-

могу, але кожна програма будується насамперед на тому, що з'ясовуються причини, які призвели до захворювання, детально досліджується життя цих героїв, редакція проводить власні журналістські розслідування, щоб максимально показати всі аспекти висвітлюваної теми. Незважаючи на те, що програма зорієнтована на соціальну допомогу людям з інвалідністю, на толерантне ставлення до людей з інвалідністю, ведучий Олексій Суханов, експерти та запрошені до студії гості не завжди етично, (можливо, і не завжди усвідомлено) висловлюються про таких людей. Хоча «намір дискримінувати (обмежити чи відмовити в користуванні правом), або бездіяльність порушника (людини, яка чинить дискримінацію) не має значення» [2]. Але інколи це робиться цілеспрямовано, щоб посилити емоційність, драматичний момент матеріалу. Так, у публікації «Соціальні та 106 політичні ток-шоу в Україні. Піпл хаває?» на «Детекторі медіа» Андрій Куликов і Сергій Дорофєєв говорять про недотримання професійних стандартів та етичних принципів в українських ток-шоу і звертають увагу на те, що «попри свою заявлену соціальну значимість, у ток-шоу дуже низькі показники цитування іншими ЗМІ. Здавалося б, у програмах порушують важливі соціальні проблеми, редактори запрошують у студії поважних експертів, непересічних героїв, але вони не виходять за межі ток-шоу» [1]. Це свідчить про те, що через надмірну емоційність та маніпулювання журналісти не можуть прямо посилатися на джерело повідомлення. Задля привернення уваги та підвищення рейтингу програми ведучі й журналісти йдуть на крок «емоційності», «сенсаційності», «драматизації», особливо якщо це стосується категорії людей, які є беззахисними та потребують допомоги. Відповідно, це є проявом інтолерантного ставлення. Під час програми Олексій Суханов та експерти, з одного боку, підтримують людей з інвалідністю, максимально намагаються їм допомогти, з іншого боку, у розмові з цими людьми допускають дискримінаційні моменти, зокрема утиск. «Утиск – це повторювана та небажана для людини з інвалідністю поведінка, що принижує її гідність або створює до неї негативне відношення через інвалідність» [3] і може проявлятися через «словесні образи, принизливі коментарі або натяки; сексистські, антисемітські, гомофобні тощо жарти, анекдоти, поширення образливих доукованих або графічних матеріалів» [6] тощо. Власне, утиск спостерігається у процесі вербальної комунікації, а саме: ведучий по декілька разів повторює неприємні для героя –

людини з інвалідністю – слова, які дискредитують її в очах інших і підкреслюють порушення. Загалом, за даними соціологічних досліджень, серед основних ознак, за якими відбувається в Україні дискримінація, є інвалідність – 32,1 % станом на 2018 рік, і цей показник до 2020 року збільшився до 38 %, у 2023–2024 роках становив 36 % [5, с. 112]. Часто акцент робиться саме на зовнішніх ознаках, у результаті чого людина з інвалідністю відчуває упереджене ставлення до себе. Дискримінацію такого роду називають «лукізм» через фізичні порушення, привабливість/непривабливість, особливо під час працевлаштування. На це звертає увагу К. Ворхерст у статті «Lookism: the new frontier of employment discrimination?», указуючи, що компанії надають перевагу працівникам з гарною зовнішністю, а це, відповідно, приносить їм комерційну вигоду. Авторка говорить, що термін «лукізм» є американським і вперше був використаний у «Washington Post» наприкінці 1970-х років на позначення «упередження або дискримінація» [9], але при цьому не вважається формою дискримінації, за яку передбачено покарання. До прикладу, в США через відсутність федеральних законів для захисту від дискримінації за зовнішнім виглядом заявники повинні довести, що дискримінація ґрунтується на інших факторах, а саме статі або раси. Аналогічний підхід у Великій Британії. В Австралії один зі штатів, Вікторія, ухвалив закон відповідно до рівних можливостей 1995 року незаконним є поведіння з кимось несправедливо або дискримінація через зовнішній вигляд. Це робилося з метою уникнути дискримінації саме від роботодавців [9]. Ф. Кавіко у науковій праці «Appearance discrimination in employment» аналізує суспільні норми щодо «привабливості», наявності дискримінації за зовнішнім виглядом при працевлаштуванні [7]. Ж. Гренліс у розвідці «Lookism» стверджує, що лукізм виникає тоді, коли людей порівнюють зі стереотипами, які відображають уявлення суспільства про те, що вважається фізично привабливим, або на шкоду, або на благо [8]. Наразі робіт, у яких торкалися проблем людей з інвалідністю та висвітлення їх у соціальних ток-шоу, немає, зокрема, що стосується нав'язування стереотипів та дискримінаційного ставлення до них.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити інтолерантні вислови щодо людей з інвалідністю в медіа на прикладі програми «Говорить Україна».

Виклад основного матеріалу. Проаналізовано 84 сюжети програми «Говорить Україна», які сто-

суються людей з інвалідністю, що вийшли протягом 2017–2021 років. Так, протягом 2017 року було ретрансльовано 32 сюжети, 2018 – 23 сюжети, 2019 – 14 сюжетів, 2020 року – 7 сюжетів, 2021 – 8 сюжетів. Як бачимо, динаміка появи сюжетів про людей з інвалідністю суттєво знизилася протягом п'яти років.

Дослідивши контент цієї програми за 5 років, можемо сказати, що досить часто емоційно забарвлені, дискримінаційні питання, фрази стосовно людей з інвалідністю з акцентом на їхній зовнішності промовляють і ведучий, і герої, запрошені до студії, й експерти. Наведемо приклади висловлень Олексія Суханова до своїх героїв – людей з інвалідністю. Так, у сюжеті «Український маляр з обличчям Фредді Крюгера» (92 689 переглядів) з інтервалом у 5 хвилин говориться про обличчя головного героя та наголошується на тому, що воно схоже на обличчя персонажа фільму жахів Фредді Крюгера. Ведучий постійно промовляє «гачки», які зачіпають увагу глядача: «Чому до маляра з обличчям Фредді Крюгера стало всім байдуже?». Вважаємо, що вислів є неетичним щодо головного героя і дискримінаційним, оскільки відсилає до головного героя фільму жахів «Кошмар на вулиці В'язів» Фредді Крюгера, який мав жакхливий вигляд через попечене обличчя. Такий підхід до висвітлення проблем героя програми лише посилить комплекси та депресивний стан хлопця, який звернувся до програми по допомогу. У сюжеті «У мене на спині росте пенсія для батьків» (83 504 перегляди) О. Суханов декілька разів повторює, що в дівчинки на спині росте горб, що вже не є етичним. У сюжеті «Закляк у тілі малюка, а перші кроки – на руках?» (87 215 переглядів) ведучий ставить некоректне запитання вчительці головного героя, роблячи таким чином акцент на його інвалідності: «Чи не комплексує ця дитина поряд з іншими?» – та називає його унікальним. Сюжет «Іншу покохав – життя донці зламав?» має 622 218 переглядів. У процесі зйомки О. Суханов ставить неетичні питання, наголошуючи на фізичних порушеннях, що поглиблює стереотипне сприйняття людей з інвалідністю, їхньої друговартості: «Як відреагував чоловік, коли дізнався, що дитина народилася з такою вадою?», «Мати просить допомоги, адже одна ніжка коротша за іншу», «Як вона сприймає, що відрізняється від інших?», «Вона не плаче через свою ніжку?». У сюжеті «Останній шанс для мого обличчя» (107 177 переглядів) Олексій Суханов протягом передачі постійно повторює: «Страшна пухлина буквально спотворює обличчя дівчини. Ця дівчина

ніяк не може звикнути, що люди обертаються на неї, коли вона йде. Їй зараз, мабуть, дуже складно вийти, тому що знає: на неї будуть дивитися мільйони». Ведучий дискримінує дівчину перед аудиторією, посилюючи стереотип про те, що людина з інвалідністю не може бути гарною і на неї постійно озираються через зовнішні ознаки.

У таблиці 1 зазначено слова з негативною конотацією про людей з інвалідністю, озвучені під час програми «Говорить Україна».

Експерти більш обережні у свої висловлюваннях, їхні коментарі переважно мають нейтральний характер. Вони можуть лише спостерігати за ситуацією, аналізувати її та давати поради героям програми «Говорить Україна». Так, у сюжеті «Мама до чоловіка, а розраховується Віка?» (251 962 перегляди) ідеться про хлопця, який має порушення слуху. Його здоров'ям переймається сестра Вікторія, яка у свої 14 років працює й утримує сім'ю, опікується братом. Батько не бере участі у вихованні та сплачуванні аліментів. Експертка питає в нього, чому так відбувається: «У вас є посвідчення інваліда, людини з обмеженими можливостями?». У деяких сюжетах, наприклад «У мене на спині росте пенсія для батьків» (83 504 перегляди), експерти поглиблюють стереотип про людей з інвалідністю та відповідне ставлення до них, якщо ті проживають у сільській місцевості: «Бачимо соціальний експеримент: для людини, яка виросла в місті, дитина – це найбільше вподобання, що в неї є: її треба виховувати, у неї треба вкладатися та інше, а в селі дав Бог дитину – дасть і на дитину, якось воно само проб'ється, само виросте». Таке твердження транслює упереджене ставлення до мешканців сільської місцевості та їхньої неспроможності щодо виховання дітей з інвалідністю. Більш нейтральні вислови до людей з інвалідністю звучать у сюжеті «Загадкове кохання віртуального хлопця» (234 048 переглядів), де експерти говорять про героя програми так: «Людина на візку – це не виключена людина з суспільства». Але при цьому наголошують його дівчині, що закоханість проходить, окрім її трьох дітей, буде у неї ще й 4 дитина. Людина з інвалідністю – це великий шмат фізичної щоденної роботи: гігієна, масажі, прогулянка – усе повинна буде робити вона. Експерти стверджують, що такі люди зазвичай знаходяться в чотирьох стінах, мало спілкуються, є закритими для широкої аудиторії – цим пояснюють захисну, дещо агресивну реакцію головного героя: «Де він чув про стосунки? Він у хаті, він заточений». Це є певним ярликом для людей з інвалідністю, які часто прагнуть до комунікації. Проблема в іншому: суспіль-

Слова з негативною конотацією про людей з інвалідністю, озвучені під час програми «Говорить Україна»

Назва сюжету	Кількість переглядів	Фрази
«Чому русалка на колінах не ходить до школи»	112 447 переглядів	«Вона не така, як ми. Вона повзає»; «Дитина-інвалід»; «Вона народилася інвалідом, ноги косолапі»
«На шахті пропадав, а від кого син – не знав»	110 785 переглядів	«Йому соромно, що його дитина не така, як усі, що його будуть гнобити його ж друзі. Ти подивися, кого ти мені народила?»
«Загадкове кохання віртуального хлопця»	234 048 переглядів	Подруга доводить, що в героїні немає майбутнього з людиною, яка пересувається на візку. «З 14 років прикутий до візка»
«Невідома перукарка з обличчям термінатора»	331 687 переглядів	Люди часто її обзивають, називають «перекушеною», «інвалідкою», «уродкою», «криворотю»
«У тридцять два я як немовля»	155 315 переглядів	Пояснення мами: «краще б мені при народженні допомогли, було неприйняття лікарями «народила виродка», ніхто з породіль не хотів зі мною спілкуватися, не сідали за один стіл у їдальні, повне відторгнення у суспільстві»
«Маленька наречена для підозрілого зятя»	780 537 переглядів	Вітчим називає її «інвалідка»
«Мені віддали скелет живого сина»	318 100 переглядів	Директор психіатричного закладу так характеризує дітей, які там перебувають «Помірно розумово відсталі»; наводить фразу батька головного героя: «Ну що, йди, дебіле, взувайся»
«Загублені ноги секретарки Тетяни»	452 817 переглядів	Хлопець головної героїні – дівчини з інвалідністю – сказав: «Якщо ти залишишся інвалідом, то можеш до мене не переїжджати, навіщо мені обуза, яку я повинен утримувати до кінця життя»
«Пара ніг на двох»	141 565 переглядів	Головна героїня говорить: «Не хотіла сідати, бо будуть пальцями тикати. Якщо у візку, то це вже безпомічна людина, неповноцінна»
«Моя страшна половина»	193 390 переглядів	Головний герой говорить, що йому давали прізвиська «каліка», «однорукий»
«15 років у масці»	145 848 переглядів	Головна героїня говорить, що її називають «огризок», «страшко», «баба яга»
«Не їж мене зсередини»	404 106 переглядів	Героїня про себе: «Навіщо йому потрібна така інвалідка?»
«Попелюшка з Шепетівки»	687 856 переглядів	Героїня говорить: «Більше всього боюся залишитися калікою, як буде мама, як буде дитина. Я боюся остатися інвалідом, боюся лежання. Я не хочу бути обузою»

ство не завжди сприймає цих людей і готове до спілкування з ними. У сюжеті «Остання сповідь Саїда: знайду чи помру?» (188 409 переглядів) ідеться про чоловіка, який після складної операції отримав інвалідність, замкнувся в собі, відштовхнув друзів, кохану, поставив хрест на своєму майбутньому. Причини відсутності комунікації з людьми з інвалідністю один з експертів пояснює: «Нас з дитинства не навчили, як потрібно поводити себе з людьми з інвалідністю, що говорити, коли людина дійсно в складній ситуації». Про доступність у країнах Європи та наявність людей з інвалідністю на вулицях цих країн говорить один з експертів у сюжеті «Пара ніг на двох» (141 565 переглядів), наголошуючи на тому, що там вони, на відміну від України, повноцінні члени суспільства, які без проблем можуть сісти в авто-

бус, зайти до магазину тощо. Сюжет «Красуна з половиною обличчя» має 2 105 090 переглядів.

Експерти проговорюють, що якщо хтось хоча б трохи інший, то обов'язково буде вигнанцем, якого не сприйматиме суспільство, що є великою проблемою для людей з інвалідністю, оскільки вони потребують підтримки. Із сюжету «Куплю коханому ногу» (110 787 переглядів) дізнаємося, що головному героєві пропонують ампутацію ноги. З його уст постійно звучить фраза: «Хочу бути повноцінною людиною». Посилюється стереотип про неповноцінність, несамостійність людини з інвалідністю. На програму експерткою була запрошена Олена Чинка, яка підтримала головного героя, довела, що навіть без двох ніг можна ходити, заробляти гроші й бути повноцінною, самодостатньою людиною. Герой сюжету «Повер-

ніть мені мою закохану маму» (297 012 переглядів) соромиться вивезти співмешканця матері на візку, не хоче, щоб однокласники сміялися з нього. Експерт, людина з інвалідністю, говорить: «Знаєте, у чому перевага інвалідів над ходячими: ми не станемо ходячими, а от ходячий може сісти в інвалідний візок. І тоді всі будуть соромитися тебе». Фактично підкреслюється стереотипне ставлення до людини з інвалідністю, якої соромляться через її фізичні порушення, через зовнішній вигляд. У сюжеті «Синдром кошачого крику» (4 456 067 переглядів) порушується проблема не лише здоров'я дитини, а й ставлення до дітей з інвалідністю в суспільстві, яке відмовляється від них. Один з експертів, у якого донька з ДЦП, так прокоментував ситуацію: «Тобі перестають дзвонити, приходити до тебе. Ти замикаєшся в собі, починається депресія, злість».

Переглянувши всі сюжети, можемо помітити тенденцію, що найбільше людей з інвалідністю – героїв програми – живуть в асоціальних родинах або походять з них (32 сюжети). Переважно ініціаторами таких програм стають сторонні люди, яким небайдужа доля героїв. Відповідно, в уяві суспільства формується така думка, що саме в неблагополучних сім'ях або народжуються діти з інвалідністю, або отримують інвалідність через неправильний спосіб життя. Є сюжети, де показано батьків, які намагаються полегшити життя своїй дитині, вилікувати її і звертаються до всіх інстанцій по допомогу (14 сюжетів). Такі сюжети спонукають суспільство до благодійності, бажання допомогти цим людям. Деякі сюжети належать до таких, у яких відстоюються права людей з інвалідністю, показуються нещасні випадки, які зруйнували життя людини. Власне, ця програма є для них останньою інстанцією, де люди з інвалідністю сподіваються на підтримку (33 сюжети). Деякі заголовки мають відкрите дискримінаційне звучання: «Красуня з половиною обличчя», «Одна на мільйон: моє тіло із фільму жахів», «Моя жінка повзає, як павук», «Моя страшна половина», «Хлопчик-жабеня: помилка лікарів», «Невідома перукарка з обличчям термінатора», «Хлопчик мавпеня: мене лікують горілкою», «Український маляр з обличчям Фредді Крюгера» та інші.

Проблеми, пов'язані з людьми з інвалідністю, які найчастіше намагаються обговорити та вирішити у програмі «Говорить Україна»:

- несвоєчасне лікування та встановлення людям інвалідності;

- відсутність щорічних обстежень для перевірки стану здоров'я;

- відсутність коштів на лікування складних захворювань та підтримки на державному рівні;

- адекватність у ставленні суспільства до проблем людей з інвалідністю, сприйняття їхніх особливостей, інклюзії;

- належне ставлення медичного персоналу до людини з інвалідністю;

- стосунки батьків та дітей, які мають інвалідність;

- безвідповідальність батьків у ставленні до дитини з інвалідністю;

- посилення стереотипу щодо батьків: зазвичай, чоловіки кидають дружину, якщо народилася дитина з інвалідністю;

- проблема упередженості, сорому батьків у ставленні до своєї дитини з інвалідністю;

- асоціальні сім'ї, які не переймаються здоров'ям своїх дітей з інвалідністю і часто самі набувають інвалідності через шкідливі вчинки;

- міжособистісні стосунки людей можливість/неможливість створення ними сім'ї;

- егоїстичність людей з інвалідністю; з інвалідністю, використання людей з інвалідністю як способу заробітку.

Висновки. Таким чином, у глядача формується таке враження про людей з інвалідністю: вони походять з асоціальних, неблагополучних родин, у селах не займаються дітьми з інвалідністю, вони ростуть самі по собі і не потрібні батькам, люди з інвалідністю постійно потребують допомоги, не є самостійними, створення сім'ї та народження дитини видається в такій родині неможливим. Напружені моменти обов'язково супроводжуються відповідною музикою, глядачі в студії починають активно обговорювати проблему, постійно показують зміни в їхньому обличчі: подив, гнів, відраза, співчуття тощо. Інколи в студії наголошують на силі та витривалості людей з інвалідністю, але це робиться нечасто.

Список літератури:

1. Білаш В. Соціальні та політичні ток-шоу в Україні. Піпл хаває? *Детектор медіа*. 2013. URL: <https://surl.li/fonqht> (дата звернення: 20.06.2025).
2. Горбунова В., Тулуп М., Висоцька К., Сучок М. Нагайдайки з мови психічного здоров'я для медіа і не лише. *Media MH4U*. URL: <https://media.mh4u.in.ua/> (дата звернення: 15.06.2025).
3. Дискримінація за ознакою інвалідності: ідентифікуємо, реагуємо, захищаємось. URL: <https://surl.li/zwrpew> (дата звернення: 15.06.2025).
4. Кодекс етики. з журналістської етики. URL: <https://cje.org.ua/ethics-codex/> (дата звернення: 10.06.2025).
5. Права людини. Що українці думають про права людини. Четверта хвиля (2016-2018-2020-2023): загальнонаціональне дослідження. 120 с. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-07/humanrights23-7_2.pdf (дата звернення: 10.06.2025).
6. Утиск та сексуальні домагання. *Council of Europe*. URL: <https://rm.coe.int/3-harassment-leaflet/1680a09909> (дата звернення: 10.06.2025).
7. Cavico F. J., Muffler S. C., Mujtaba B. G. Appearance Discrimination in Employment: Legal and Ethical Implications of “Lookism” and “Lookphobia”. *HCBE Faculty Articles*. 2013. Vol. 32, no. 1. P. 89–119. URL: https://nsuworks.nova.edu/hcbe_facarticles/469/ (date of access: 12.06.2025).
8. Granleese J. Lookism. *The wiley blackwell encyclopedia of gender and sexuality studies*. 2016. URL: <https://doi.org/10.1002/9781118663219.wbegss055> (date of access: 12.06.2025).
9. Lookism: the new frontier of employment discrimination? / C. Warhurst et al. *Journal of industrial relation*. 2009. Vol. 51, no. 1. P. 131–136. URL: <https://surl.li/ebfirb> (date of access: 02.06.2025).

Polumysna O. O. MANIFESTATIONS OF INTOLERANT ATTITUDE TO PEOPLE WITH DISABILITIES IN THE MEDIA

The article raises the issue of intolerant attitudes toward people with disabilities in the media, particularly in television programs. Despite the Code of Ethics for journalists, the latter often violate it, do not refrain from hints or comments concerning the physical disabilities of people with disabilities. We analyzed 84 stories of the program “Ukraine Speaks” and found that the host and experts sometimes harass people with disabilities, using emotional “hooks” and intolerant statements that can form a stereotypical perception of people with disabilities in society. Participants in this program, people with disabilities, often speak negatively about themselves in their communication, as they often experience discrimination in their lives.

On the one hand, during the program, the media support people with disabilities and try to help them as much as possible; on the other hand, when talking to these people, they allow moments of harassment that are observed in the process of verbal communication, namely, the host repeats several times unpleasant words for the person with disabilities, which emphasize their disabilities. Often, the emphasis is placed on external signs, which can make a person with a disability feel prejudiced against them. Experts are more cautious in their statements, their comments are mostly neutral, but sometimes they can be expressed in a way that reinforces stereotypical attitudes towards people with disabilities.

It is found that the viewer has the following impression of people with disabilities: they come from antisocial, dysfunctional families, villages do not deal with children with disabilities, they grow up on their own and are not needed by their parents, people with disabilities constantly need help, are not independent, and starting a family and having a child seems impossible in such a family.

Key words: people with disabilities, media, journalist, presenter, expert, harassment, discrimination.